

Sheet 01 (foto kloostertuin Domkerk Utrecht)

In de lezing de toehoorders meenemen naar verschillende kloosters en dan met name de kloostertuinen voor wat betreft landschappelijke context, van de tuin- en landschapsarchitectuur.

Hierbij denkend aan de verschijningsvorm van de kloostertuin, inrichting, architectuur en basiselementen die hier onderdeel van vormen

Aan de hand hiervan kijken naar een aantal kloostertuinen hier in het Land van Cuijk

- gerelateerd aan de verschijningsvorm en wat daar nog van over
- en de betekenis en functionele invulling van deze tuin en plekken in deze tijd.

Anjo Verhoeven

8 februari 2024,

De eerste kloosters

2

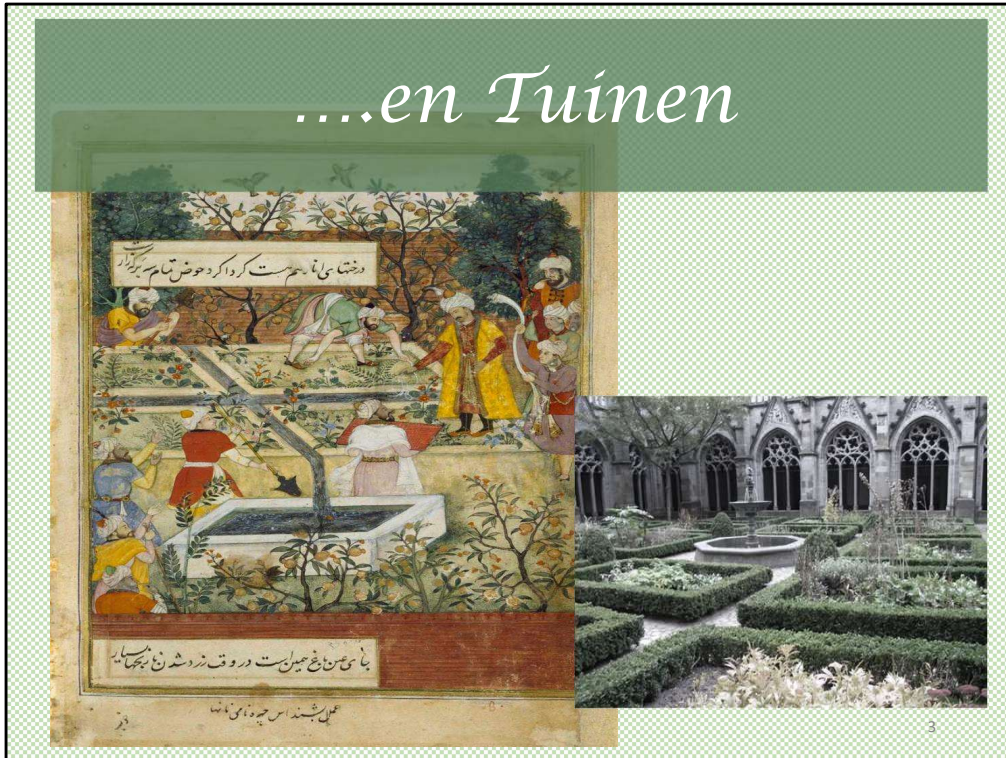
Sheet 02 (foto klooster Sint Agatha)

Het eerste klooster in de westerse traditie is gesticht in 529 na Chr..

Kloosters werden gesticht op een plek met gunstige landschappelijke elementen, ver buiten de stad en haar inwoners.

De natuur was de plek waar men met het goddelijke in contact kon komen.

....en Tuinen

Sheet 03 (foto met de tuin van Babur)

De tuin bij het klooster was als een afspiegeling van het hemelse paradijs op aarde. Met aandacht voor architectuur en het ontwerp.

Inspiratie voor indeling en inrichting werd opgedaan tijdens kruistochten waar men kennis maakte met de Islamitische tuin: bestaande uit een bron waaruit vier rivieren stromen

Foto: miniatuur uit de 16 e eeuw "Babur houdt toezicht op de aanleg van de tuin van de trouw;

- geometrische tuin in vieren gedeeld. Cijfer vier heeft oeroude wortels in het boek Genesis wordt gewag gemaakt van een rivier in de tuin van Eden die zich in vier stromen vertakt. Voor de Perzen bestond de wereld uit vier delen met een bron in het middelpunt.
- De vier zijtakken zijn een verwijzing naar de vier rivieren van het paradijs waar respectievelijk water, melk, wijn en honing doorheen stroomde.
- op de miniatuur Keizer Babur die zijn tuinman aanwijzingen geeft

Foto: kloostertuin bij Domkerk in Utrecht (Domtuin/Pandhof)

De bron als centraal middelpunt of levensboom op de kruising van 4 paden zien we ook terug in de kloostertuin bij de Domkerk in Utrecht. De foto waarmee we jullie voor deze ochtend uitnodigde. "De bron als centraal element waar de stromen van het paradijs uit ontspringen"

De eerste kloosters

Sheet 04 (De Tebaide Florence)

Kenmerkend is dat het kloosterensemble is georganiseerd rondom een binnenplaats (middeleeuwen)

- Dit zorgde voor veiligheid, overzicht, koelte en warmte
- Inrichting en aanplant een afspiegeling van het paradijs

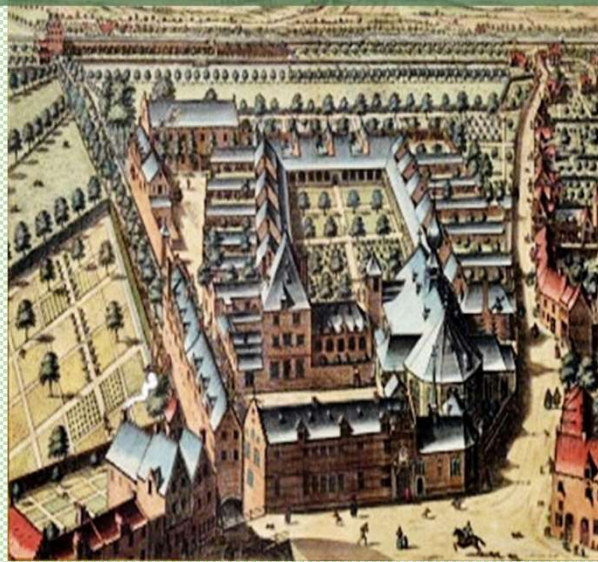
De diepgaande belangstelling voor de natuur van de monniken/kloosterlingen werd ingegeven door de traditionele voorstelling van het paradijs.

Door in de tuin te werken louterde de kloosterlingen hun ziel.

De muur rond de kloostergrond stelde de scherpe scheidslijn voor tussen bewerkt land en ongerepte natuur; tussen orde en chaos

(zie ook afgebeeld op het schilderij "De Tebaide ca. 1410 Florence")

De eerste kloosters

Sheet 05 (foto Karthuizer Klooster Brussel)

Kloosters groeide soms uit tot grote abdijen met akkers en graslanden.
Zo zijn de broeders Trappisten voorlopers van de ecologische landbouw.

Foto: Karthuizer Klooster Scheut Brussel

Tot aan de reformatie is Nederland rijk bezaaid met kloosters.

Aan het einde van de 17^e eeuw is het kloosterleven grotendeels verdwenen.

De lage landen waren verwickeld in de 80 -jarige oorlog waardoor het katholieke geloof werd verboden (beginnend met de beeldenstorm 1566)

Met de godsdienstvrijheid, medio 19^e eeuw, bloeide het kloosterleven, met name in het zuiden van het land, weer op.

Sheet 06 (collage elementen kloostertuin)

Typische kenmerken van een kloostertuin waren dat deze enerzijds een afspiegeling vormden van het hemelse en anderzijds van de gemeenschap die er leeft;

- Afschermd door muren, water en/of hagen
- Een deel bestemd voor levensonderhoud (nutstuin, boomgaard)
- Een stilletuin voor verdieping (bidden, mediteren en/of devotie)
- Pluktuin voor bloemwerken in kerk en versieringen
- Siertuin of sportterrein voor ontspanning en recreatie
- Begraafplaats, gedachtenistuin
- Pandhof, binnentuin binnen het gebouw

Verschillende soorten van orden;

- Kloosterordes die niet afhankelijk wilde zijn van de buitenwereld o.a. Benedictijnen, Clarissen, Trapisten, en Karmelieten (op zich zelf staand, zelfvoorzienend)
- Kloosterordes met maatschappelijk actieve religieuzen op gebied van
  - onderwijs (nonnen die onderwijzen gaven),
  - armenzorg (armenhuisjes, armenhofjes) en
  - verpleging (zusters Julie Postel, Venray Sint Anna en Servatius).

Dit zijn met name kloosters in stad of dorp. Daterend uit de 19^e en 20^e eeuw met bijbehorende tuinen. Soms aangelegd door bekende tuinarchitecten zoals Zocher en Springer in de Engelse landschapstijl. Aanvankelijk voor zelfverzorging thans vooral recreatief.

Elementen die men nog aan kan treffen;

- beelden (devotie), Lourdes-grot, kruisweg, calvarieberg)-
- Elementen die dienden voor levensonderhoud t.w.: fruitbomen, visvijver, kippen, bijen, boerderij, bomen werden gekweekt voor houtkap.

Sheet 07 (collage kloostertuinen Land van Cuijk)

In de periode 1900-1970 is met name het zuiden van Nederland rijk aan kloosters. Zo ook het Land van Cuijk. Informatie die je kunt vinden hierover op website Wierook Wijwater en Worstenbrood: het rijke roomse leven in Brabant 1900-1970.

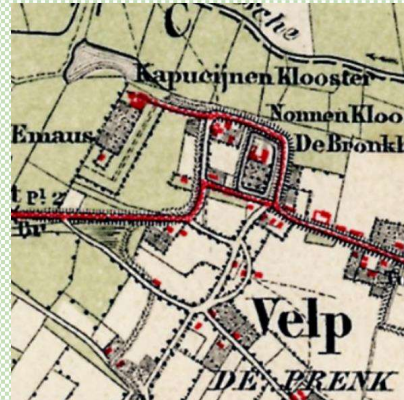
Voor het verhaal deze morgen is een selectie gemaakt van een aantal kloostertuinen in het Land van Cuijk. We kijken naar de inrichting van de tuinen zoals deze thans nog aanwezig is, gerelateerd aan het oorspronkelijke tuinplan en de betekenis en functie daarvan in deze tijd. (titel kloostertuinen en tuinen voor de burgerij).

In structuur van veel kloostertuinen is het oorspronkelijk belang van levensonderhoud nog goed zichtbaar.

Planten, vormgeving en kleuren zijn dikwijls verbonden met Bijbelse verhalen, je vindt er religieuze symboliek of kloosterlijke activiteiten zoals het labyrint met een 'eindeloze' padenstructuur voor meditatieve wandelingen (breviergebed).

De Semper Virens ofwel de altijd groene tuin met buxus en/of taxushagen. Kleur groen verwijst naar de verrijzenis van Christus. We kennen de traditie met Palmpasen van de zegening van palmtakjes welke thuis achter het kruisbeeld werden gestoken of op de hoeken van het veld

Velp Emmausklooster

8

Sheet 08 (Emmausklooster Velp inleiding)

De Drie eenheid

Topografische kaart 1900 met de Drie eenheid;

- Sint Vincentiuskerkje beter bekend als het Kunstkerkje (bediend vanuit de Parochie Grave) het kerkje daterend uit de 12^e eeuw en werd gespaard Velp behoorde tot het Land van Ravenstein. Katholieke geloof werd hier niet verboden zoals in de Meijerij en het Land van Cuijk
- Emmausklooster
- De Bronkhorst; Kasteel Bronckhorst werd in 1858 overgedragen aan de Redemptoristinnen (rode nonnen) thans huisvesting arbeidsmigranten.

Euwenoude groentetuin in Velp

In Velp bij Grave vestigden zich in 1634 de kapucijnen, een hervormingsbeweging binnen de franciscaanse familie die in de 16e eeuw wilde terugkeren naar de begindelen van Franciscus, naar diens idealen van eenvoud en armoede. In het land van Ravenstein konden ze ongestoord hun geloof beleven (na de val van 's Hertogenbosch in 1629). Op deze locatie bij Velp een mooie afgelegen locatie in het landschap. Na overstromingen in 1733 op de huidige locatie. Prachtige kapel met barokke altaar in houtsnijwerk. In 2017 klooster overgedragen aan de Stichting Avant Spirit, centrum voor bezinning en bewustwording. In de geest van Franciscus van Assisi.

Velp Emmausklooster

9

Sheet 09 (luchtfoto Emmausklooster)

Toegangsweg prachtige imposante beukenlaan, Emmausklooster met zeer complete kloostertuin in oorspronkelijke staat. Omzooming met een gracht en parkachtige bosrand met oa eiken en beuken van meer dan 200 jaar oud. Aan de oorspronkelijke indeling van 1730 is weinig veranderd.

- klooster en tuin; aangelegd op een verhoogde terp,
- indeling tuin in de vorm van een kruis, afgeschermd door muren hagen en water en niet openbaar toegankelijk.
- Terrein voorzag in de primaire levensbehoefte van de monniken en bestond uit verschillende soorten tuinen.
- Op kloostergebouw klok met zonnwijzer.
- Door Tini Brugge genoemd als de mooiste kloostertuin van Nederland.
- De tuin wordt dagelijks bewerkt door een groep vrijwilligers onder leiding van een coördinator
- Wolftuin bij kloosteringang met mispel tulpenboom en vijgenboom (vernoemd naar de pater die het plan maakte voor de inrichting en aanplant)
- Groente en kruidentuin; moestuin met groenteperken voor zaaien onder glas. Hele jaar door oogsten voor de maaltijden aan pelgrims, bezoekers en cursisten.
- Tuinafval wordt gecomposteerd om te bemesten zo ontstaat een ecologische kringloop

- pluktuin met diversiteit aan bloemen
- Fruitbomen; boomgaard met kers, pruim, appel en peer en klein fruit
- Brevierbos met beeldentuin; rondgang met devotiebeelden van Maria en andere heiligen en een Lourdesgrot met
- aansluitend aan de tuin een wiel (overstroming/dijkdoorbraak) waar op werd gevaren en gevist

Pesthuisje; achter in de tuin(1670). Is nooit gebruikt. Bedoeld om pestlijders buiten de stad samen te brengen en te verzorgen. Het was de bedoeling dat de paters dit zouden doen

Begraafplaats; recent aangelegd, gemeenschappelijke begraafplaats voor de kapucijnen in Nederland.

Sheet 10 (collage onderdelen kloostertuin Emmaus)

- Pandhof; voormalige begraafplaats, thans labirint, zandlijnen worden kaarsjes opgezet bij samenkomst voor meditatie
- Moestuin, uitgebreide tuin met op voorgrond zaaibakken en teeltbedden
- Middelpunt brevierbos, kruising van 4 assen met op het einde van de as devotiebeelden en Lourdes grot
- De vijver, ontstaan na een wiel na dijkdoorbraak
- Centraal in de tuin de Semper Virens, twee langgerekte borders altijd groene tuin voor snijden van groen/versiering in kerk en palmtakken
- De gracht helemaal rondom voor geïsoleerde ligging, beschermd van de buitenwereld
- Klok en zonnwijzer op de zuidgevel zichtbaar vanuit de tuin

Velp Emmausklooster

Sheet 11 (luchtfoto Emmaus met aanduiding verschillende locaties)

Prachtige kloostertuin met alle elementen van oorspronkelijke aanleg nog aanwezig
Rondleidingen iedere eerste zaterdag van de maand

St Agatha Kruisheren

12

Sheet 12 (luchtfoto Sint Agatha)

Historische Landschapstuin in Sint Agatha

Het klooster in Sint Agatha heeft in het LVC de oudste papieren. In 1371 werd het beheer van de kapel aan de kruisheren overgedragen waarna zij een klooster stichtten. Kruisheren waren actief in de zielzorg en met het ontginnen van de omringende woeste gronden.

Ze genoten bescherming van de Oranjes wat zorgde voor behoud en herstel in turbulente tijden (o.a. 80 jarige oorlog).

Er wonen nog maar weinig (een paar) kruisheren, delen van het klooster zijn herbestemd en uitgebreid met het Erfgoedcentrum Nederlandse kloosterleven en appartementen.

Het landelijk karakter is nog steeds. Klooster en tuin zijn onlosmakelijk verbonden met het omringende historische heggenlandschap. De bewoners van het klooster bewerkten en verpachtten het land tot in de wijde omgeving.

De kloostertuin is een goed voorbeeld van een tuin die in de loop der eeuwen is aangepast zonder de oorspronkelijke structuur te verliezen ;

- een gesloten ommuurde tuin(hortus conclusus).
- poortgebouw ingang naar de tuin;
  - inrichting met bloementuin van recente datum,
  - rond de kloostergebouwen aanplant van medicinale planten.

- Waar garagecomplex staat was een boerderij
- Boomgaard; halfstam appels aangeplant in 1975. In 1955 geroid ivm oorlogsschade. Appelloogst wordt geperst en verwerkt tot appelsap en bier
- Appelkelder; gebouwd in 1935 door broeder Piet, voor het bewaren van aardappels en fruit onder koele omstandigheden
- Kalverweide tot 1955 boomgaard (topografische kaart). Na rampzalige overstroming 1926 de dijk net buiten de kloostermuren aangelegd. Grootste deel van de ommuring stamt uit de 17e of 18e eeuw.
- Verbindingstuin; aangelegd tussen 1880 en 1910. verbindt het klooster met het achterste deel. Op verschillende plaatsen in de tuin snoeivormen met christelijke betekenis (foto's), een monumentale tulpenboom (1880) en Sequoiadendron (2002) ter geldigheid van bijeenkomst jonge kruisheren uit de hele wereld, zij brachten allemaal een zakje aarde mee uit hun eigen land voor bij de boom.
- Omgeving vijver; uitzichtpunt (bergje), kleine vijver voor kweek van jonge visjes, grote vijver vooruitzetten van vissen uit de kleine vijver, gevuld met kwelwater uit de Maas. Uitgegraven begin 18e eeuw of eerder, barok in aanleg omlijsting late landschapsstijl zoals de aanleg van wandelpaden op 2 verschillende hoogtes vgl. sortiment aanplant bomen zoals de treures. In 2020 Mariakapel geplaatst als onderdeel van route moderne veldkapellen in Oost-Brabant
- Beyertzshuisje; 2e helft 18e eeuw, evenals de taxusbomen die hier staan (1750) prior Beyertz bereidde hier, in die tijd zijn preken voor.
- Breviertuin; aanleg in Engelse landschapstuin aanplant van bomen, taxushagen kruisheer Johannes Vlam, Gardeneske stijl d.i. Druk padenpatroon, ambachtelijke snoeivormen (snoeivormen met christelijke betekenis "levende devotionalia"; de altijd groene tuin ofwel de "semper virens" . Gebruikt voor het dagelijkse breviergebed
- Moestuin; de oude moestuin was aangelegd in kruisvorm, in de jaren 60 van de vorige eeuw veranderd in een sportveld en later weiland. Het perenlaantje is in 2004 opnieuw ingeplant en tegen het hok van Piet de druiven
- Hok van Piet; broeder Piet (1899-1994) onderhield meer dan 60 jaar de tuin. Beeld van hem naast het informatiebord
- Privéterrein bewoners van appartementen in het klooster

St Agatha Kruisheren

Sheet 13 collage verschillende elementen kloostertuin Sint Agatha

St Agatha Kruisheren

Sheet 14 (luchtfoto St Agatha met aanduiding verschillende locaties)

Tuinen openbaar toegankelijk.

Bibliotheek en erfgoedcentrum

Rondleidingen op afspraak en in juni, t/m september om 14:00 uur op de vrijdag.

Boxmeer Karmelieten

15

Sheet 15 (luchtfoto karmelieten Boxmeer)

In de Steenstraat naast de Sint Petruskerk staat het gebouw van het Karmelietenklooster. Dit behoort samen met De Weijer, Elzendaal en het kasteel tot de oudste panden van Boxmeer. Het gebouw is in 1654 gesticht door graaf Albert van den Bergh en zijn vrouw Madeleine de Cusance. Het echtpaar kreeg toen bisschoppelijke toestemming tot kloosterstichting. Maar waren wel al een jaar eerder begonnen met het bouwen ervan, wat zowat 50 jaar duurde.

De kloostertuin was tot begin van deze eeuw een kleinschalige intensief ingedeelde tuin met prieeltjes, fruitbomen, bloemen- en groentetuin. Met de renovatie van de gebouwen van het klooster is ook de tuin opgeschoond. Minder kloosterlingen, oudere leeftijd, onderhoud te intensief, geen noodzaak. Met behoud van de meeste bomen waaronder een grote notenboom en aanleg van paden waardoor de tuin beter toegankelijk werd voor minder mobile bezoekers (rolstoel rollator). Landschappelijke, natuurlijke aanleg met leestructuren langs de muren. Op het kerkhof zijn nieuwe kruisen aangebracht (Juil Baltussen). De tuin is een oase van stilte in het centrum van Boxmeer.

Elementen die nu nog aanwezig zijn:

- Ommuring (passend bij Kloosterordes zoals de Karmelieten die niet afhankelijk wilde zijn van de buitenwereld)
- Boomaanplant en wandelroute vgl. Engelse landschapstijl
- Leestructuren tegen muur, kleine kruidentuin/moeshof
- Route; brevierpad, meditatie

Boxmeer Karmelieten

Sheet 16 (collage van elementen die aanwezig zijn karmelieten)

Poort aan de Steenstraat naast de kerk

Topografische kaart met indeling in vieren. Op topografische kaart van 1900 is een indeling te zien in vier delen vanuit een centraal punt

Schets van huidige indeling padenstructuur en verspreide bomen en heestergroepen
Daaronder foto hiervan

Leistrukturen (fruit) langs de gevel

Kleinen kruiden/siertuin aan de noordzijde

Boxmeer Karmelieten

17

Sheet 17 (luchtfoto Karmelieten met aanduiding verschillende locaties)

Vanaf 2005 komen karmelieten en karmelietessen (alleenwonend of wonend in het klooster aan de Steenstraat of in KVH St. Anna), geassocieerden en belangstellenden bij elkaar voor maaltijd, viering, bezinning en gedachtenwisseling.

De lokale Karmelgroepen functioneren als Centra voor Spiritualiteit. Zij willen bezinnend bezig zijn vanuit een karmelitaanse traditie. Er wordt samen gezocht en geprobeerd om de diepere lagen van ons leven en samenleven op het spoor te komen, samen te zoeken naar sporen van Gods aanwezigheid, te luisteren naar wat God, de Ander, mij te zeggen heeft. De Centra voor Spiritualiteit zijn oefenplaatsen voor stilte en gerechtigheid.

Boxmeer Elendaal

18

Sheet 18 Luchtfoto Elendaal Boxmeer

Het klooster van de Karmelietessen (Elendaal) start met de bouw in 1682 vele aanpassingen en verbouwingen volgen waarvan laatste aanbouw in 1898 waarna van het oorspronkelijk klooster niets meer over is.

De Kloosterlingen hebben het klooster in 1975 verlaten.

In 2001 zijn de gebouwen gerestaureerd en in gebruik genomen als conferentieoord. Daarna heeft was er een restaurant en thans is het een zorginstelling.

Ook hier vinden we elementen uit de barok zoals het altaar in de kapel

De tuin is indertijd onder architectuur aangelegd.

Enkele elementen van die oorspronkelijke aanleg zijn nog herkenbaar aanwezig:

- devotiebos,
- kerkhof,
- nutstuin,
- "centrale as"
- ommuurd gedeelte (hortus conculus)

Boxmeer Elzendaal

Sheet 19 (collage van aanwezige elementen Elzendaal)

Topografische kaart ommuurd nonnenklooster met aan de overzijde van de Pastoor Kerstenstraat boerderij Leuken met gracht nog.

Huidig gebruik als zorginstelling nog steeds besloten/omsloten karakter

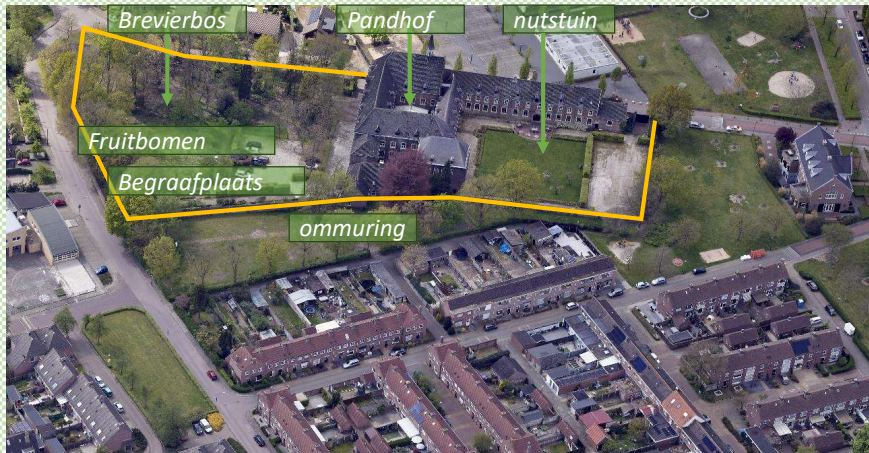
Een aantal oude fruitbomen

Devotie bos met hедера als ondergroei

De ommuring

Begraafplaats met devotiekruis en bijbehorende treures.

Boxmeer Ezendaal

20

Sheet 20 (overzicht van elementen in kloostertuin Elzendaal)

De tuin is indertijd onder architectuur aangelegd. In de huidige staat niet meer in gebruik en onderhoud als kloostertuin waardoor specifieke elementen zijn verdwenen. Elementen van de oorspronkelijke aanleg die nog herkenbaar aanwezig zijn:

- Pandhof
- Brevierbos,
- begraafplaats (kruisbeeld met treures),
- oude fruitbomen (perenlaantje) restant fruitgaard
- Omsloten tuin met muur -> de nutstuin

Sambeek Catharinaklooster

21

Sheet 21 luchtfoto Catharinaklooster Sambeek

Locatie, buitenhuis Rosalia-Rust werd indertijd aangekocht voor de huisvesting van bejaarde zusters. Bij het huis een grote tuin aanwezig. In 1923 werd de villa gesloopt en een nieuwe vleugel gebouwd. Een kapel werd al eerder, in 1908, geplaatst (neogotiek). In 1997 werd het Catharinaklooster aan de Torenstraat in Sambeek, de Stichting Kloosterbejaardenoord, opgeheven

De tuin is hier in de jaren 70 door de gemeente opgeschoond en ingericht als openbaar park/groen en wordt het "Rosaliapark" genoemd naar de oorspronkelijke villa/locatie. Verschillende grote bomen zijn uit de oorspronkelijke tuin behouden en staan ook op de bomenlijst van de gemeente.

Sambeek Catharinaklooster

Rosaliapark

22

Sheet 22 collage met elementen in park bij Catharinaklooster

In het klooster zijn appartementen met de nieuwe naam “Stevenshof”.

In de tuin met gazons en borders staan vele heestersoorten zoals laurier(pruim) en rododendrons, evenals een aantal oude eiken, beuken, esdoorns, linden en paardenkastanjes. De tuin is opengesteld voor publiek. Tuin aangelegd in landschapstijl,

Klooster en tuin zijn voorbeeld van het kloosterleven dat met de godsdienstvrijheid, medio 19^e eeuw, met name in het zuiden van het land, weer opbloeide.

Maatschappelijk actieve religieuzen op gebied van ouderenzorg op een locatie in de stad of dorp. Daterend uit de 19^e en 20^e eeuw met bijbehorende tuinen.

Soms aangelegd door bekende tuinarchitecten zoals Zocher en Springer in de Engelse landschapstijl.

Sambeek Redemptoristinnenklooster

23

Sheet 23 luchtfoto Redemptoristinnenklooster Sambeek

Klooster aan de Grotestraat is een klooster van de zusters Redemptoristinnen (rode nonnen). Sinds 1993 wordt het bewoond door mensen die samen de Stichting Het Kloosterhuis vormen. De bewoners weten zich met elkaar verbonden door datgene voort te zetten van wat met de zusters begonnen is.

- onderhouden van gebouw en tuin
- woonruimte beschikbaar stellen aan gasten en mensen voor wie een dak boven het hoofd even niet vanzelfsprekend is
- organiseren van culturele activiteiten in kapel en refter

Elementen in de tuin

- moestuin, fruitbomen, kippen (zelfvoorzienend), kruidentuin
- devotieplekken; tuin met H.H. beeld, muur met kruiswegstaties
- verblijfsplek in de schaduw; hemels->aards paradijs

In 70-er jaren van de vorige eeuw is de tuin helemaal opgeschoond tot parkje met bomen en gras. Er waren minder kloosterlingen, oudere leeftijd, onderhoud te intensief, en er was geen noodzaak om b.v. een nutstuin voor zelfvoorziening te onderhouden. Het was een besloten tuin met dubbele deuren bij de ingang.

De tuin is weer in ere hersteld door huidige bewoners van het klooster. In de tuin zijn een calvarieberg en Mariagrot, bloementuin en fruitgaard.

Sambeek Redemptoristinnenklooster

Sheet 24 collage elementen in kloostertuin Remdemtoristinnen

Beschrijving monument:

- Westzijde bakstenen muur met ezelsrug welke de tuin omsluit met daarin een heilig hartbeeld, Lourdes grot en calvarieberg en een grafkelder uit 1894.
- begroeiing van de muur met steenbreekvaren en muurvaren
- daarlangs aan de binnenzijde een uit de 19^e eeuw daterende rij met snoeilindes
- In de muur in de tuin (na WOII) kruiswegstaties ingemetseld

Rijks beschermd Groenaanleg; groenaanleg bij religieuze gebouwen (RCE) kloostertuin Voorbeeld van het contemplatieve, zelfvoorzienend klooster in het laatste kwart van de 19^e eeuw. Ensemblewaarden van tuin in relatie tot gehele complex van klooster, boerderij en tuin.

Thans Het Kloosterhuis

Op verzoek kan de tuin bezocht worden (tuinman Leo Kranendonk 06-52057338) (Patrick Volders)

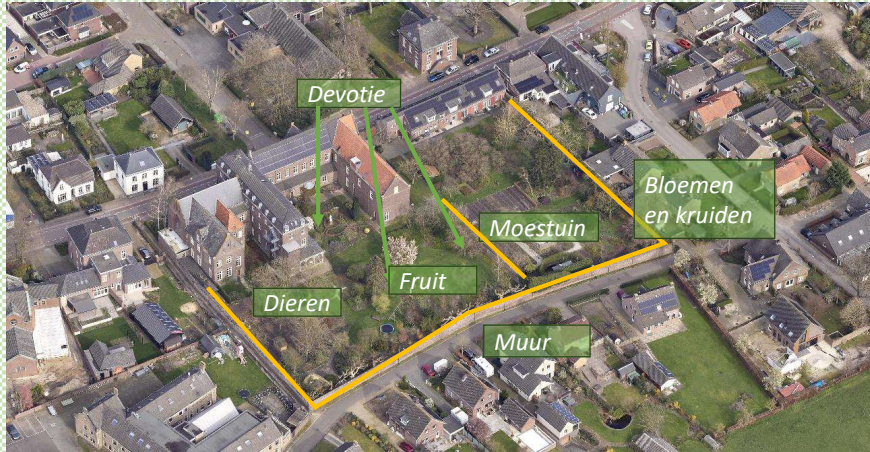
Met Sint Jan is er jaarlijks een open dag.

De tuin is in beheer van de Stichting Het Kloosterhuis. Bewoners zorgen voor het onderhoud. Een mooi voorbeeld van een kloostertuin naar een tuin voor de burgerij.

Het voorstel om met SamenTuin de tuin te gaan bezoeken.

leg; groenaanleg bij religieuze gebouwen (RCE) kloostertuin

Sambeek Redemptoristinnenklooster

25

Sheet 25 luchtfoto met elementen die in de tuin aanwezig zijn

Het Zonnelied

St. Franciscus van Assisi

Haagbeuk (Kerkepad Boxmeer)

26

Sheet 26

Interessant om te ontdekken dat de oorspronkelijke betekenis van kloostertuinen waarvoor ze zijn aangelegd, ook in deze tijd nog steeds een functie vervullen, zoals:

- Het ontmoeten en ervaren van het mooie van de natuur (Gods schepping),
  - Het verruiming van bewustzijn en het opdoen van (hernieuwde) kracht
- Dit sluit ook aan bij de kernwaarden die wij samen als SamenTuin hebben geformuleerd t.w.: verbinding, duurzaamheid, gelijkwaardigheid, zingeving en plezier
- In de zoektocht naar informatie gedurende de afgelopen weken kwam meermaals de verwijzing naar Franciscus van Assisi voorbij, vriend van dieren en mensen

Presentatie daarom afsluiten met een couplet uit zijn Zonnelied.

*Wees geprezen, mijn Heer,
door onze zuster, moeder aarde,
die ons voedt en leidt,
en allerlei vruchten voortbrengt,
bonte bloemen en planten.*

Geraadpleegde bronnen

- “Een weelde aan Groen” Vier kloostertuinen in Noord Brabant Berne Media
- Tuinen en Labyrinten Kunstbibliotheek
- Archief Klooster Sint Agatha
- Kloostertuinen Tilburgse Parken
- Interview Geert Verdijk (tuinman diverse kloostertuinen in regio)
- Geheimen uit de kloostertuin door o.a. Tinne Brugge
- Fotoarchief G&4 en “Groen en Ruimte”
- <https://wieroekwijnwaterenworstenbrood.nl/ontdekken/ons-brabant/kloosters/kloosters-in-land-van-cuijk>
- Fotoarchief BHIC
- Katholiek Nieuwsblad
- Google maps
- RCE Groen erfgoed
- GIS gemeente Land van Cuijk luchtfoto's/volgelvlucht 2023